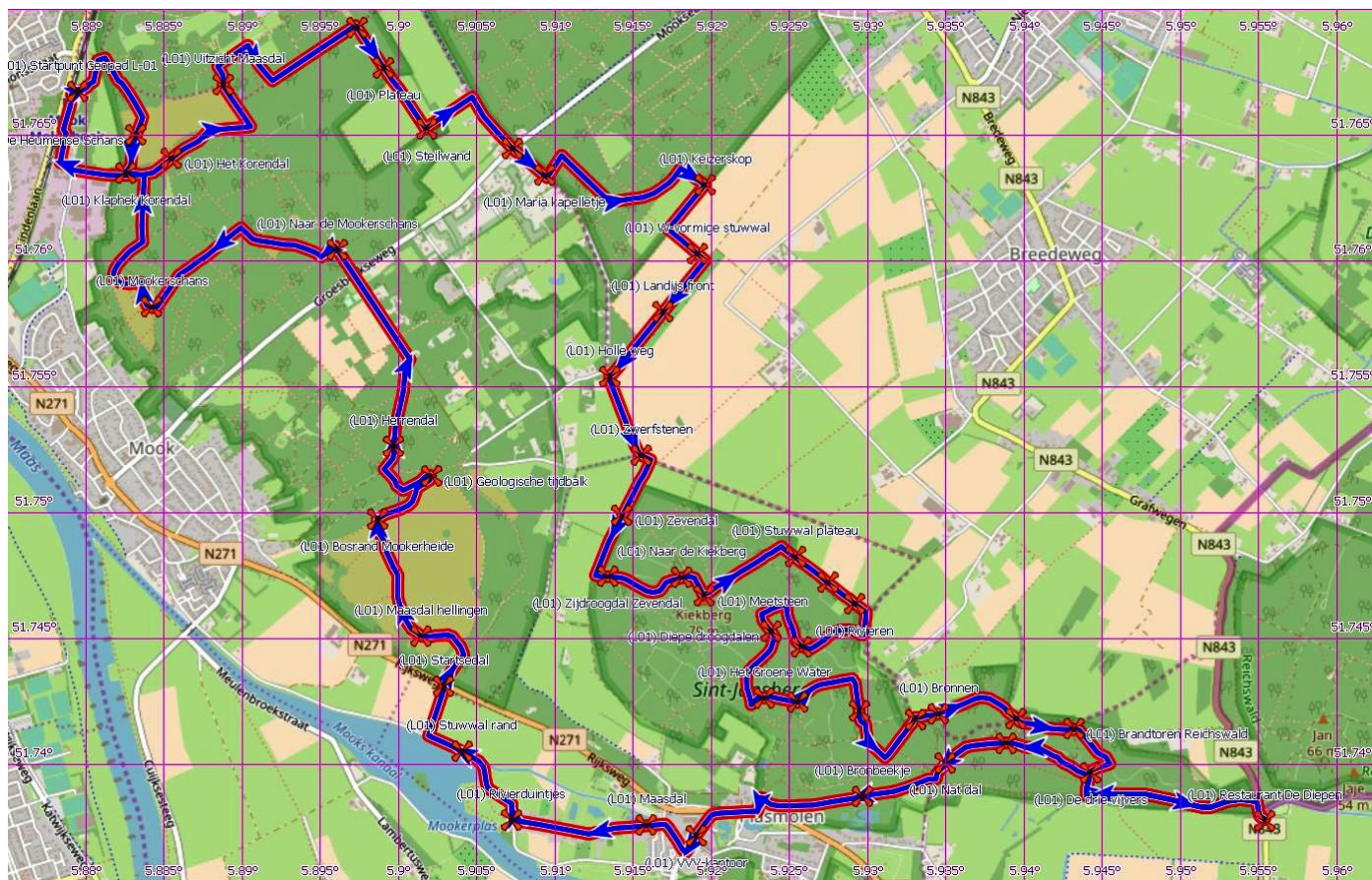

Afbeelding 1: topografische kaart geopad L-01

Start- en eindpunt

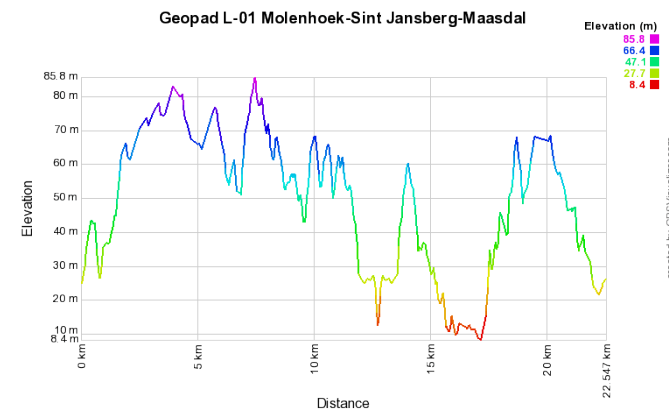
Station Mook-Molenhoek

Karakter route

Rondwandeling over twee schansen, de St. Jansberg, de Mookerheide en door het Maasdal. Afwisselend bos en open gebied. Fraaie uitzichten over grote delen van het gebied van de stuwwal en

het Maasdal. Onderweg zien we droogdalen en (bron)beekjes, een steilwand met scheefgestelde aardlagen, een tijdlijn bij de Mookerheide en zwerfstenen bij het Zevendal.

Lengte

Afbeelding 2: profielkaart van geopad L-01

Ongeveer 22 km.

Bereikbaarheid

Per trein uit de richting Nijmegen en Venlo en per bus uit de richting Gennep en Malden/Nijmegen.

Horeca

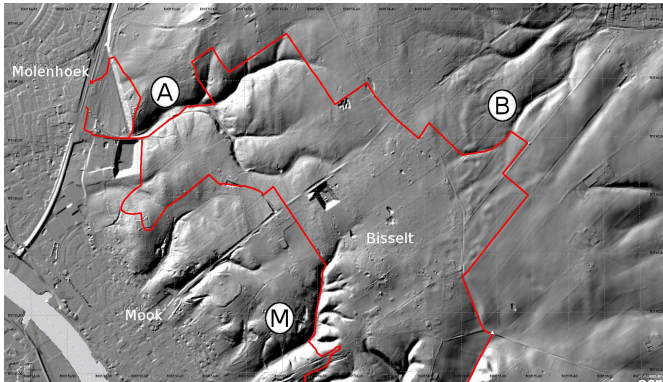
- 't Zwaantje langs de route gelegen tussen Mook en Groesbeek.
- De Diepen ca. 1 km naast de route bij Milsbeek.
- Diverse horeca in Plasmolen

Advies

Lees ook de rubriek Geologie op www.geopaden.nl

Routebeschrijving

Loop op het station Mook-Molenhoek in de richting van het gele informatiebord met bruine rand. Daar treft u algemene informatie aan over geopaden.

Afbeelding 3: reliëfkaart geopad L-01 (Mook - Molenhoek)

Volg het voetpad dat rechts achter het informatiebord bij de richtingaanwijzer “Twee Schansen Route” begint en beklim verderop bij het bordje “Mookerheide” de helling van de stuwwheuvel via de trap. Sla boven rechtsaf; ga door het klaphek en volg de gele markerings. Loop via een heideveld naar de Heumense Schans.

Vervolg het pad en daal via een trap af in het Korendal. Ga wederom door een klaphek en sla links af.

Blijf dit pad volgen; houd bij splitsingen steeds links aan en loop verderop langs een afrastering links van het pad langzaam stijgend verder. Het pad loopt hier over de bodem van het Korendal met links en rechts de hellingen van dit relict uit de ijstijden.

Het Korendal is het eerste droogdal op de route van dit geopad. Het is met een A op de reliëfkaart aangegeven. Het is ontstaan in de voorlaatste ijstijd, het Saalien, 240.000-130.000 jaar geleden. Het is verder uitgediept in de laatste ijstijd, het Weichselien, 115.000-11.000 jaar geleden. Er liggen

veel droogdalen in het stuwwalgebied. Het Korendal is een voorbeeld van een lang en groot droogdal. Verderop op de route kruist het geopad het begin van dit droogdal.

Bij de driesprong aan het eind van het pad links afslaan, de helling op. Het zanderige pad gaat eerst omhoog, daalt dan af in een zijdal van het Korendal en stijgt opnieuw.

Bovenaan de helling bij de driesprong hebben we op het plateautje links bij het hek een mooi uitzicht over het gebied van de Heumense schans en zien we hoe het reliëf van de stuwwal naar het westen toe overgaat in het vlakke Maasdal. Links ligt het Korendal.

Hier op de driesprong(T-splitsing) rechtsaf slaan en dan links aanhouden. Bij de viersprong in het bos rechtsaf slaan. Passeer een slagboom. Op de volgende viersprong, waar u links voor u kassen ziet, rechts afslaan. Dit pad met aan de linkerkant een weide en aan de rechterkant bos, volgen en even verder, door het bos, bij T-splitsing links afslaan.

Rechts van het pad ligt nu weer het het Korendal, de “bovenstroomse” voortzetting van het droogdal waar we eerder doorheen gelopen zijn. Door de bebossing is het slecht zichtbaar.

Bij een driesprong rechtdoor lopen tot een viersprong; hier rechts afslaan. Het pad gaat licht omhoog en vervolgens weer naar beneden.

Op het diepste punt lopen we door de uiterste bovenloop van het Korendal. Verderop komt het pad in open terrein; de vlakke bovenkant of het plateau van de stuwwal.

Vervolg het pad rechtdoor door het open veld tot aan een viersprong aan de bosrand; hier links afslaan. Rechts bevindt zich een oude, inmiddels begroeide zandgroeve.

Het informatiebord ter plaatse geeft informatie over de steilwand en de schuingestelde aardlagen die hier te zien zijn.

Passeer een slagboom en wandel door tot de asfaltweg langs de bosrand; hier rechts afslaan.

Deze asfaltweg, de Bisseltsebaan, vormt de grens tussen rechts, de gemeente Mook & Middelaar in de provincie Limburg en links de gemeente Berg en Dal in de provincie Gelderland. Op de drukke kruising met de provinciale weg bevindt zich rechts een oude waterput uit 1913 die is uitgegraven tot een diepte van 57 m. Dat geeft aan hoe diep zich hier het grondwater bevindt als gevolg van de opstuwing van het landschap door het landijs.

Weg volgen, drukke kruising oversteken en rechtdoor lopen.

U kunt hier de wandeling onderbreken voor een bezoek aan restaurant 't Zwaantje.

De verharde weg gaat over in een onverharde weg. Bij de Mariakapel linksaf slaan en langs de slagboom het naaldbos inlopen. Bij eerste viersprong, met links een geel paaltje, rechts afslaan en nu enige tijd het pad met gele paaltjes blijven volgen tot bij de bosrand. Hier rechtdoor lopen langs (rechts) een open veld, tot een viersprong met voor het weiland rechts een hek.

Op deze viersprong is links en recht vooruit het begin te zien van een volgend groot droogdal (op de reliëfkaart aangegeven met B) dat afwatert naar het glaciële bekken van Groesbeek. Droogdalen die in deze richting afwateren zijn ontstaan nadat de gletsjer zich na de voorlaatste ijstijd had teruggetrokken en ze zijn verder uitgediept in de laatste ijstijd.

Op de viersprong rechts afslaan opnieuw tussen bosrand en open gebied de gele paaltjes blijven

volgen en bij de bosrand rechtsaf slaan en dus niet meer de gele paaltjes (naar links) volgen.

Maar eerst hier de verhoging (Keizerskop) met informatiebord beklimmen. Vanaf deze plek is de stuwwalligging goed waar te nemen.. De open vlakte daalt naar links af in het in de voorlaatste ijstijd gevormde tongbekken van Groesbeek waarin een uitstulping (lob) van het landijs heeft gelegen. Deze lob oefende zoveel druk uit op de omgeving dat o.a. tot in het huidige Mook het omliggende bevroren landschap tot heuvels omhoog gedrukt werd. Van links wat naar rechts gaande is aan de horizon de voortzetting van de stuwwal op Duits gebied te zien. Het einde van de W-vormige stuwwal ligt aan de horizon daar waar de wal in de Rijnvlakte overgaat. Daar ligt ook Kleve, herkenbaar aan de zendmast op de Kleverberg; met 106 m een van de hoogste punten van het gehele stuwwalgebied. Vanaf Kleve naar rechts kijkend is ook het uitstekende midden van de W-vorm te zien. Bij helder weer is, ver naar links aan de overkant van de Rijn, de voortzetting van de stuwwal te zien: Elten op Duits en Montferland op Nederlands gebied. In de ijstijd vormden deze stuwwuvels één doorgaande heuvelrug. Met de doorbraak van de Rijn en de vorming van de Gelderse Poort in en na de laatste ijstijd werd de stuwwal tussen Kleve en Elten weggespoeld.

Afdalend van de Keizerskop met het informatiepaneel links afslaan. Deze weg met links een begroeide bosrand en rechts bos, ca. 250 m blijven volgen tot een viersprong en daar naar links het open veld inlopen. Op de T-splitsing rechtsaf slaan en de mulle zandweg over het plateau van de stuwwal ca. 600 m vervolgen tot T-splitsing.

Hier links afslaan en de holle weg met links en rechts akkerland afdalen. Na ca. 400 m staat rechts bij een aantal zwerfstenen een zitbank vanwaar we een fraai uitzicht hebben over het Zevendal.

Het Zevendal, is tijdens de voorlaatste ijstijd gevormd door het van het ijsdek afkomstige smeltwater dat zich hier over de bevroren ondergrond een uitweg baande vanaf het stuwwal plateau naar de toenmalige Rijn-Maasvlakte. Bovenaan het Zevendal ligt een aantal zwerfstenen, waarvan de aard en de herkomst op het informatiepaneel en de informatiebordjes op de stenen vermeld staan.

Even voorbij de zwerfstenen, bij het bord Sint Jansberg, rechts afslaan in het Zevendal, op de reliëfkaart als droogdal C aangegeven.

Vervolg de dalende weg door het Zevendal tot het eerste pad naar links en sla hier links af en volg het verderop wit/rood gemarkeerde Pieterpad. Dit pad langs en door het droogdal dat als D op de reliëfkaart staat, stijgt geleidelijk. Sla op de T-splitsing rechtsaf en blijf de wit-rode Pieterpad markering volgen naar de Kiekberg waar het pad uitkomt op een breed pad. Dit punt is herkenbaar aan een vierkante meetsteen met plusteken (+). Sla bij de meetsteen linksaf.

Het pad loopt nu over een “rug” tussen twee droogdalen met links en rechts steil dalende hellingen.

Blijf het pad rechtdoor volgen en sla pas rechtsaf als bij een driesprong met links een ruiterpadbordje, verderop een open veld achter de bomen zichtbaar wordt. Het pad dat u nadat u rechtsaf bent geslagen volgt is gemarkeerd met een “mountainbike bordje”.

Langs dit pad hebben we naar links weer een prachtig uitzicht over de stuwwal met in de verte de witte brandtoren op Duits gebied. Ook is de kerktoeren van Kranenburg zichtbaar. Bij helder weer is in de verte de stuwwal van Montferland en Elten, die (bij Kleve) ooit verbonden was met "onze" stuwwal te zien.

Blijf het pad, met aan de rechterhand bos en links een open veld, volgen tot aan het hek voor een weiland. Ga bij het hek rechtsaf. Volg het pad en neem vervolgens het eerste pad rechts. U komt nu op een dalend (ruiter)pad.

Het geopad loopt hier door een interessant gebied met een ingewikkeld stelsel van vaak diepe droogdalen die in elkaar vloeien, op de reliëfkaart aangegeven met E en F.

Blijf het dalende en stijgende pad steeds rechtsaanhoudend volgen. Houd op een diep punt van het pad, waar bij een Y-splitsing een kleiner pad naar rechts gaat, links aan.

Ook bij de volgende T-splitsing houdt u links aan.

De diverse diep ingesneden droogdalen in dit deel van de stuwwal hebben steile hellingen omdat de toenmalige Rijn/Maas de stuwwalrand tussen Mook en Plasmolen heeft ondergraven. Dit had tot gevolg dat het smeltwater door de snellere afvloeïing dieper ging insnijden in de permafrost waardoor de hellingen steiler werden. Sommige van deze (droog)dalen voeren nu water als gevolg van waterkerende kleilagen in de ondergrond.

Ga bij de volgende T-splitsing (Pieterpad) links en ga voor een houten hekwerk weer linksaf en loop dan over het dammetje met links een meertje. Sla direct na het dammetje op de T-splitsing linksaf en blijf het pad stijgend volgen, houd hierbij steeds links aan.

Rechts, en even verder ook links van het pad ontwikkelen zich diepe droogdalen.

Halverwege de helling passeert u een zitbank. Sla boven aan de helling bij het begin van een open veld rechtsaf, u volgt hier niet langer het Pieterpad. Volg het scherp dalende pad tot bij de kruising met een holle weg en links een waterpoel.

Kruis de holle weg en ga via het trappetje naar een onduidelijk pad dat bij een T-splitsing uitkomt op een duidelijk herkenbaar pad. Sla links af en volg dit stijgende pad tot op het hoogste punt. Sla daar op de T-splitsing links af. Het pad stijgt, daalt en stijgt vervolgens weer.

Links en rechts van het pad zien we de steile hellingen van de droogdalen die als G en H zijn aangegeven op de reliëfkaart. Op het hoogste punt staan we op de Sint Maartensberg.

Na afdaling in een holle weg met veel löss in de wanden, slaat u rechtsaf en daalt u verder af door de holle weg. Ga bij de richtingaanwijzer rechtdoor richting 'Streekpad Nijmegen-Kranenburg'.

Rechts beneden in het dal is het brongebied te zien van het beekje dat ook verderop in de wandeling terug zal komen. Het dal waardoor het beekje nu stroomt, is een in de ijstijden gevormd droogdal, dat niet door dit beekje gevormd is.

Vervolg het pad – dat op hoogte blijft – rechtdoor. Links zijn open velden zichtbaar achter de bomen. Ga bij de vijfsprong rechtdoor, richting "Pieterpad Gennep 8 km". Verderop is rechts een paadje naar de voormalige ijskelder van het landgoed Sint Jansberg.

Even verder staat rechts van het pad een informatiepaneel met informatie over het voormalige Landgoed Sint Jansberg en de ijskelder. Achter het paneel is de plaats gemarkeerd waar zich het landgoed bevond. Ter plekke staat nog een ongeveer 80 jaar oude sequoia .

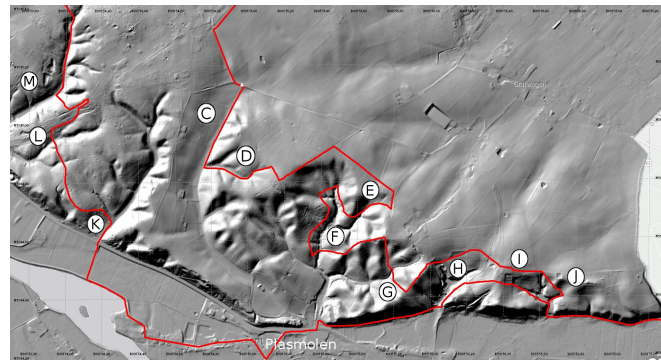
Vervolg het pad tot aan een picknicktafel links aan de rand van een weiland.

Sla ter hoogte van deze picknicktafel en het begin van een open veld rechts af en neem het schuin naar links afdalende pad met wit-rode markering. Volg het pad naar beneden.

Links en rechts van het pad ziet u prachtige diepe droogdalen, met I aangegeven op de reliëfkaart.

Het pad leidt naar een dammetje tussen twee meertjes.

Op dit punt is het mogelijk de geowandeling te onderbreken voor een bezoek aan restaurant De Diepen. Dat maakt de route nog iets meer dan 2 km. Langer(1 km heen en 1 km terug tot dit punt). Ga dan na het passeren van het dammetje links langs het meertje tot een T-splitsing met een breder pad. Ga daar weer linksaf en volg dit pad rechtdoor om via een klaphek op een asfaltweg uit te komen. Even rechtsaf ziet u links van de weg het restaurant. Na afloop via dezelfde weg terugkeren naar het dammetje bij de meertjes.

Afbeelding 4: reliëfkaart geopad L-01 (Plasmolen - Mookerheide)

Sla na het passeren van het dammetje rechts af en loop al stijgend langs het meertje. Ga bij de Y-splitsing bovenaan het meertje rechtdoor, hierbij volgt u het langzaam stijgende pad.

Hier loopt het geopad weer door een droogdal, met J aangegeven op de reliëfkaart. Aan de rechterkant zien we weer de plaats waar tot 1944 het Landgoed Sint Jansberg stond.

Volg bij de viersprong en de gereconstrueerde paal van de toegangspoort naar het voormalige

landgoed, het dalende pad rechtdoor tot aan de Y-splitsing. Volg hier het pad met een bocht naar links en volg verderop het pad langs het hek naar beneden.

Rechts van dit pad ligt achter het walletje een nat dal met het beekje waarvan u eerder de bron heeft gezien.

Sla bij het einde van de afrastering rechtsaf en loop in de richting van het bruggetje over het beekje. Neem vóór het bruggetje het pad links langs het water en volg het beekje over een kunstmatig aangelegde dam.

Door de dam blijft het beekje op niveau. Het werd en wordt verderop gebruikt voor het aandrijven van een watermolen.

Ga aan het einde van het pad via een V-vormig hekwerk linksaf en loop naar de Rijksweg. Steek de Rijksweg over en wandel rechtsaf langs de weg tot de kruising met de Witteweg met op de hoek het gebouw met "Bowling Plasmolen" de Witteweg in. Even verderop ligt rechts een pannenkoekenrestaurant en het VVV-kantoor.

Op deze plaats kunt u wederom de wandeling onderbreken voor een bezoek aan een van de horecagelegenheden alhier.

Voorbij het VVV-kantoor de eerste weg rechts nemen; de Riethorsterweg. Bij Y-splitsing links aanhouden. Deze Riethorsterweg blijven vervolgen tot einde bij T-splitsing met Broekweg.

We bevinden ons nu in de riviervlakte van de Maas met rechts voortdurend een fraai uitzicht op de steile westhelling van de stuwwal. De Maas, die hier in de voorlaatste ijstijd samenstroomde met de Rijn, heeft al in de Saale ijstijd delen van de stuwwal en de spoelzandvlakte weggespoeld

waardoor in dit gedeelte van de stuwwal steile hellingen zijn ontstaan.

Op de T-splitsing van de Riethorsterweg en de Broekweg is de ingang van een rivierduintjesgebied. Bij het klaphek staat een bord met informatie over het ontstaan ervan. Sla hier rechtsaf.

Geologisch gezien is er een groot verschil tussen rivierduintjes en de stuwwal. De rivierduintjes waren vroeger stuifduinen, maar zijn nu (helaas) voor het overgrote deel begroeid met gras.

Lopend langs de Broekweg is er rechts opnieuw een fraai uitzicht op de stuwwalrand. Links is het verbindingskanaal tussen Mookerplas en Maas.

Vervolg deze weg tot links een eiland in het verbindingskanaal ligt. Neem daar rechts het pad, langs een haag van meidoornstruiken, richting Rijksweg en stuwwal. Steek aan het einde de Rijksweg over (voorzichtig; drukke autoweg).

Loop rechtdoor het Startsedal in, langzaam stijgend, langs een parkeerplaats. Passeer een informatiepaneel over het Ketelwald en loop het gebied van de Mookerheide in.

Het Startsedal is een groot en bijzonder fraai droogdal met op verschillende plaatsen steile en hoge hellingen en aangegeven op de reliëfkaart met K.

Ga direct na de witte woning linksaf via een klaphek naar de Mookerheide. Na het klaphek links en onmiddellijk daarna het pad naar rechts omhoog volgen.

Bovenaan de heuvel, onder een boom met een bank, is er een prachtig uitzicht over het vlakke en brede Maasdal. Gedurende de ijstijd stroomde hier beneden de door het gletsjerijs weggeduwde Rijn samen met de Maas. Beneden aan de voet van de heuvel liggen nu de Mookerplas en het

verbindingskanaal naar de Maas. Rechts verderop staan de twee torens van de kerk van Cuijk (Noord-Brabant) waar nu de Maasbedding ligt.

Vervolg het pad over de Mookerheide. Bij Y-splitsing rechts aanhouden (dus NIET de rode paaltjes volgen).

De Mookerheide wordt doorsneden door kleinere droogdalen. De grootste daarvan is met M aangegeven op de reliëfkaart.

Steek het droogdal, dat als L op de reliëfkaart is aangegeven, over in de richting van de bosrand. Bij de T-splitsing aan de bosrand rechtsaf slaan. Blijf dit pad (rood/gele markerings) volgen. Ter hoogte van een klaphek wacht u opnieuw een bijzonder mooi uitzicht over stuwwalreliëf en riviervlakte.

Verlaat via dit klaphek het terrein van de Mookerheide.

U ziet rechts een tijdbalk met een informatiebord. De afstand tot de kerktoren van Cuijk is 2.700 m. We nemen deze afstand als maat voor de tijd die is verlopen sinds het ontstaan van de aarde; 4.600.000.000 jaar geleden. Daarmee komt een afstand van 1 mm op de tijdbalk overeen met een periode van 1700 jaren. Op de tijdbalk zijn verschillende geologische gebeurtenissen aangegeven.

Na het klaphek rechtdoor lopen tussen enkele paaltjes door en op het pad achter deze paaltjes linksaf slaan (de blauwe route). Dit pad volgen en eerste pad rechtsaf nemen, nog steeds blauwe route. Voorzichtig; dit is een zeer steil pad dat uitkomt in het Herrendal.

Het Herrendal, op de reliëfkaart aangegeven met M, is evenals het Startsedal een groot en bijzonder fraai droogdal met op verschillende plaatsen steile en hoge hellingen. Beide dalen lopen vanaf de stuwwal in de richting van het Maasdal.

Beneden rechts afslaan en langzaam stijgend omhoog lopen door het droogdal (afslagen negeren) tot bij een woning (rechts staat een kastje met nr. B29) en daar schuin links steil omhoog. Bovenaan gaat het pad over in een asfaltweg. Rechtdoor wandelen, afslagen negeren en bij bosrand de (drukke!) verbindingsweg Mook – Groesbeek oversteken. Langs de slagboom rechtdoor het bos in.

Eerste pad links inslaan. Vervolgens eerste pad rechts (in een dalletje) en daarna direct schuin links het smalle paadje nemen (dus NIET het pad met de gele routemarkering volgen). Aan beide zijden van dit ca. 300 m lange pad bevinden zich walletjes. Het pad komt uit op een viersprong. Loop het pad helemaal uit langs de boom die midden op de viersprong staat en ga op de halfverharde weg waarop het pad uitkomt rechtsaf (langs paaltje met hond); een lange kaarsrechte weg.

Na ruim 100 m het eerste pad links (weer langs paaltje met hond) inlopen en ca. 500 m alsmear rechtdoor vervolgen (bij drie viersprongen dus steeds rechtdoor blijven lopen). Het pad komt uit op een open terrein met de Mooker Schans en een uitzichttoren. Loop rechtdoor langs de uitzichttoren en een informatiepaneel.

Op de uitzichttoren kunt u nogmaals genieten van een prachtig uitzicht over het Maasdal.

Ga bij het informatiepaneel rechtsaf en na het passeren van twee houten bruggetjes rechtdoor. Bij de bosrand naar links. Het dalende pad loopt langs de linker rand van de heide en komt een eind verderop uit op een T-splitsing.

Hier rechts afslaan en na ca. 300 m bij een Y-splitsing links afslaan (geel/rode markerings). Het pad loopt eerst omhoog en verderop langs, aan de linkerkant, een oude diepe zandafgraving, die

inmiddels weer begroeid is. Doorlopen tot de T-kruising en daar links afslaan.

Het pad loopt nu weer door het eerste droogdal van deze route het Korendal. Rechtdoor lopen; de

zandweg gaat over in asfalt en links ligt een fabriekscomplex. Rechts aanhoudend bevindt zich even verderop rechts de grote parkeerplaats van het NS station Mook-Molenhoek waar dit geopad begon.

Einde van geopad L-01